1873. V. évfolyam. 191. szám. Szerda, október 1.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve.
Egy évre 10 frt — kr. ½ évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ — „ Egyes szám 10 „
Előfizetési pénz s minden közlemény: Főpiacz, Vecsey-ház földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.
Előfizethetni helyben.
Telegdi K. Lajos könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. — Egyébütt a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.
A DEBRECZENI BALOLDALI PÁRT KÖZLÖNYE.
Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:
Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér"-en megjelenő közlemény öthasábos sorra 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugy szintén kéziratok sem adatnak vissza.

Az elvek vigjátéka.

*** Azon szomoru sorsra jutottunk, hogy némelyek az elveket épen ugy kezdik használni, mint a játéklabdát.

Meg kell vallanunk, hogy a pártunk körében az országgyülési szünidő alatt megindult mozgalom is — vigjátékká nőtte ki magát Jókai közelebbi czikke folytán.

Érdekes e czikk története. Jókai ezzel szólott először a jelen pártmozgalmakról, még pedig azon idő után, a midőn már Ghyczyvel és Tisza Kálmánnal beszélt. S természetesen meglepte az a világot, hogy Jókai — Ghyczy álláspontjára helyezkedett.

Igen; Jókai czikkéből mindenki, a „Debreczen" épen ugy, mint a „Pesti Napló," a „Magyar Ujság" épen ugy, mint a „Reform," azt olvasta ki, hogy ő — a Ghyczy szeptemberi beszédében kifejtett elveket tette magáévá. És a világ tévedett. A „Hon" szerkesztősége nem ugy értette azt a czikket, mint a bal és jobboldalon azt mindenki értette, s erről a nevezett lap tegnapi száma szerkesztőségi nyilatkozatot is tesz közzé, azt mondván, hogy tévednek mindazok, a kik Jókai czikkéből a Ghyczy-féle politika pártolását olvasták ki, mert Jókai csak azt mondta, hogy — „nincs szükségünk nekünk se uj programmra, se a régi megujitására."

Csodálatos ez a bábeli zavar. Ime, azt is meg kellett érnünk, hogy a magyar nemzet nem értette meg legelső irójának szavait!

Talán mi korcsosultunk el, hogy Árpád nyelvét nem értjük már? Vagy az arany hangok változtak meg a legnagyobb magyar iró ajkain?

Nem az itt a baj. Mi is érezzük még a magyar vért csergedezni ereinkben, Jókai is épen ugy ragyogtatja nyelvének bübáját, mint eddig. Hanem az a baj, hogy a szavakat nem azért helyezzük ékes rendben össze, hogy meg akarjuk magunkat értetni, hanem — hogy elleplezzük gondolatainkat.

Jókainak ez felségesen sikerült, ha a Ghyczy politikájának védelmezése közben csakugyan azt akarta értetni, hogy nem kell uj programm, tehát marad — a bihari pontok alapján.

Ime — az elvek vigjátéka!

Egyébiránt nem első eset, hogy Jókait és a „Hont" félreérti a közönség. Már egy izben, és ez nem régen történt, a „Hon" szerkesztősége a szárnyra kapott hirek ellenében indittatva érezte magát kinyilatkoztatni, hogy — Jókai és lapja nem hajlott sem jobbra, sem balra, hanem maradt a régi.

Csodálatos, hogy a „Hon"-t és Jókait ily gyakran értik félre, s oly gyakran van szükségök arra, hogy igazolják magukat és pártállásukat.

A vidéki polgárságnak különösen tünik fel, hogy pártunk főközlönye hallgatag viselé magát akkor, midőn a nyilvánosság közlönyei párttestünket bonczolgaták szét, s legfelebb azt nyilvánitá a „Hon", hogy nem tér jobbra át!

Sajnos dolog ez pártunkra nézve, mert igy a szétforgácsolásnak könnyen ki lehet téve, hogy ha a központból oly hosszu ideig nem nyer megnyugtató tájékoztatást.

Örömmel jelezzük más oldalról, hogy a vidéki ellenzék hirlapjai nem vegyültek bele az elvek vigjátékába, hanem megmaradtak a fővárosi uj irány daczára is azon a sziklaszilárd alapon, melynek neve a — bihari öt pont.

A vidéki ellenzék megmutatta itt, hogy bir politikai önállósággal s van benne bátor kitartás az elvekért való küzdelemben.

Jó alkalom, hogy az országgyülési képviselők most választóik körében vannak, s ott megismerhetik a polgárság zömének hangulatát, s megtanulhatják, hogy egyesek mehetnek akár az óperenczián tulra, a hazai ellenzék képes küzdeni elveiért, s ha megfogy is számban, de nem törik meg férfias erejében.

Erős várunk nekünk — a bihari öt pont!

S még mindig van okunk remélni, hogy pártunk azokat fen fogja tartani.

— **Kerkápoly** rosz lábon áll; le akar mondani a pénzügyérségről. Helyére Weningert emelgeték, de ő nem fogadá el ez állást. Hát oly rosz szag van már Dániában, hogy Kerkápoly az országgyülés távollétében is szabadulni akar onnan! Emlékét, — ha távozik — megőrzik adósságai!

— **Az államszámvevőség** befejezte zárszámadásait a lefolyt 1872 évről, s közelebb az országgyülés elé terjesztés végett be is fog nyujtatni az ügyérségi elnöknek. Illetékes körökben beszélik, hogy e zárszámadás, különösen a budget állását tünteti föl rendezettnek.

— **A municipiumok kikerekitésére** vonatkozó munkálatok erélyesen folynak, sőt a „Pesther Lloyd" értesülése szerint Erdély beosztása iránt már végleges határozat hozatott volna is. E szerint jövőre a Királyhágón tul 8 közigazgatási kerület lenne egyenkint körülbelül 150 négyszög mérfölddel és mintegy 250,000 lélek lakossággal. E nyolcz törvényhatóság következő módon alakittatnék: 1. Belső-Szolnok és Doboka, Deés vagy Szamosujvárral, mint székhelylyel; 2. Naszód, Kővár és Besztercze vidéke, székhely Besztercze; 3. Kolozs és Tordamegyék, székhely Kolozsvár; 4. Alsó Fehérmegye a Felső-Fehérmegyéhez keblezett részekkel Aranyos-székkel, székhely Nagy-Enyed; 5. a székelyföld felső része, székhely Udvarhely; 6. a székelyföld alsó része Fogaras vidéke egy részével és Brassóval mint székhelylyel; 7. a szebeni szék a körülötte fekvő szász székekkel és a Fogaras vidéke másik részével, székhely Nagy-Szeben; 8. Hunyad-Zarándmegyék és Szászvárosszék, székhely Déva. Ezen terv szerint tehát két mostani municipium tényleg megszünnék létezni: Felső-Fehérmegye és Fogaras vidéke, melyek a szó szoros értelmében szétosztatnának, illetőleg más törvényhatóságokba kebeleztetnének. — A többi eddigi municipium ugyszólván csak egyesittetni fog egymással, igy például Kolozs- és Torda, Belső-Szolnok és Dobokamegyék stb. és legfeljebb csak egyes kerületeket vesztenének el, melyek közigazgatási tekintetekből más törvényhatóságokhoz lesznek csatolandók. E nyolcz erdélyi törvényhatósággal a belügyminiszter terve szerint egész Magyarország, a polgárositott határőrvidéket hozzá számitva, 52 megyéből állana, a Királyhágón inneni részben tehát kilencz megye fogna megszüani, mint önálló törvényhatóság.

— **A polgárositott** vidéken már nagyban folynak a követválasztások; a kortesek teletorokkal kiabálják! „Nem kell nekünk a magyar szabadság, hanem kell a szerb!" — Szegények, nem tudják mit eselekesznek.

— **Adóügy.** A személyes kereseti adót, a nagyobb összegekre emelt tételek szerint, már nagyobbrészt szabályozták az ezzel megbizott pénzügyérségi körök. A jelentésből, mely e tárgyban a pénzügyérhez beterjesztetett, kiviláglik, hogy nemcsak ama fölemelt végösszeg, melynek a pénzügyér utasitásából az adóreformból kitolyólag eredményül ki kelle jönni, érotett el, hanem még ennél is nagyobb végösszeg helyeztetett kilátásba. — Ime, nem elég, hogy a pénzügyér es adónemet a netovábbig csigázza föl. Tulbuzgó hivatalnokai még feljebb emelik.

— **Dohánymonopòlium.** Magyarországnak legtöbb jövedelmét a dohánymonopólium szolgáltatja. 1868-ban pl. kilencz millió volt; 1871-ben már 13 millió ftra rugott a nettó bevétel; a mult év folytán pedig nem kevesebb mint 17 millió ftnyi összeg folyt be az állam pénztárába e monopoliumból.

— **Merénylet köztársasági elnök ellen.** Az argentini köztársaság elnöke Sarmiento mult aug. 23-án sétakocsizást tett a fővárosban. Midőn a Corrientes szögletére ért, lövés durrant el. Az elnök azt hivén, hogy e lövés csak valami polgár kedvtelésének eredménye, tovább hajtatott; de a kocsis később figyelmezteté, hogy azon ember, ki reá lőtt, le van már tartóztatva. Képzelhetni az elnök meglepetését. Később még más két embert is fogott el a rendőrség, kik karabélyokkal voltak ellátva s kik kivallották, hogy ők az elnök meggyilkolására egy föderalpártit által 10,000 pratakonnal bérlettek fel.

A végrehajtói intézmény tarthatlansága.

III.

Az értelmes figyelmes és elfogulatlan olvasó, azt hiszem, beláthatta e tárgyban eddig előadott s kifejtett gyakorlati példák s adatokkal támogatott érveimből, hogy a birósági végrehajtói intézmény, ugy a mint életbe léptetve van, általában véve is tarthatlan; mert nem életre való, s legalább jelen szervezetében nem illeszthető bele hazai jogrendszerünkbe s törvénykezési eljárásunk összmüködő gépezetébe s mert az eddigi tapasztalatok igazolása szerint épen nem felel meg az igazságszolgáltatás érdekében hozzá kötött reménynek s várakozásnak.

Hátha még különösen a vele egybekapcsolt kézbesitési (helyesebben; kézhezszolgáltatási, — mert a kézbesités szó igen roszul s nyelvtani, főleg pedig szóképzési szabályaink megsértésével forditatottt magyarra a német „Zustellungból") eljárást is szemügyre veszszük s ennek az ügykezelés terén mindenütt felismerhető, az igazságszolgáltatásra kimondhatlanul káros, a peres feleket képviselő ügyvédekre nézve pedig bosszantó következményeit vizsgáljuk és mérlegeljük: — akkor már valóban nemcsak tarthatlannak, de minden birálaton alul állónak fogjuk találni s azért mielőbb eltörlendőnek, vagy legalábbb gyökeresen átalakitandónak véleményezni a végrehajtói intézményt.

Nem mulaszthatom el ez alkalommal megismertetni az igen tisztelt olvasóközönséggel Kármán Lajos országgyülési képviselő urnak ez év elején, az igazságügyminiszterhez e tárgyban intézett s a „Törvényszéki csarnok" f. é. 10. számában közlött jeles és nagy szakismeretet tanusító interpellációját, melyhez nézetem szerint minden ügyvédnek és jogásznak szükségképp járulnia kell, a törvényhozás pedig hivatva van ugyanazt eré lyesen felkarolni s támogatni, hogy a siker biztositva legyen.

A jelzett interpelláció ekként hangzik:

„Tekintettel arra, hogy a bíróságok és birósági végrehajtók székhelyein teljesitendő kézbesitéseknek az 1871: 51. t. cz. 12. s 13. §-aival a birósági végrehajtók hatáskörébez lett kapcsolása által, a törvényszékek és járásbiróságok székhelyein, — illetőleg ezen székhelyek területén lakó — perlekedő felekre aránytalan költség háritatott, — amennyiben, különösen az alföldi nagyobb városok határához tartozó, a biróságok székhelyétől olykor 5—6 mértföldre is fekvő népes puszták lakosainak, mint alpereseknek, vagy mint tanuknak több napot igénybe vevő megidézése, s illetőleg meg nem jelenése esetében ujabb berendelése, általában pedig a peres ügyekbeni kézbesités, a birói ügyrendtartás értelmében fizetendő vitelbérnek rendszerinti drágasága, a sürgős mezei munka s az utak gyakori elromlása idején pedig szerfölötti emelkedése mellett, a kiküldött birósági végrehajtót illető napi s eljárási dijakkal 20—30 forintba is belekerül; és igy gyakran a per tárgyát képező követelést is meghaladja;

tekintettel arra, hogy ily visszás jogállapot mellett s midőn a kézbesitési előleges kiadásokhoz még a szintén tetemes végrehajtási költségek is hozzájárulnak, főleg a törvényszéki és járásbirósági székhelyekhez tartozó népes puszták lakosai, a bizonyos és oly tulságos kiadásoktól félve, a birói segélyt már nem is igen merik igénybe venni; de az eljárási dijakért elsősorban felelős ügyvédek ily költséges apróbb ügyeket már el sem vállalhatnak, s e miatt egyrészt az osztó igazság kiszolgáltatása szenved, másrészt pedig az állam jelentékenyen károsodik; —

tekintettel arra, hogy a biróságok székhelyein kivül teljesitendő idézések, és kézbesitések, a mostani eljárás szerint is, ugymint annak előtte közönségesen az illető községi előljárók utján, községi közegek által hivatalból és ingyen teljesittetnek s ennélfogva a peres eljárás országos terhének viselésében egyenlő s igy igazságos arány nincs; —

tekintettel végre arra, hogy a kézbesitéseknek a birósági végrehajtókhoz lett utalásával a kézbesitések semmivel sem teljesittettnek gyorsabban, mint annak előtte s igy a netán az eljárás gyorsitására irányzott czél sines elérve: — s ezek folytán bátorkodom a tisztelt igazságügyminiszter urhoz, egész tisztelettel azon kérdést intézni: —

1.) bir e tudomással ezen, a birósági kézbesitések körül fenforgó visszás és terhes törvénykezési állapotról és arról, hogy a kézbesitési intézmény már több törvényhatóság, — sőt számos biróságok és ügyvéd egyletek, — tehát a legilletékesebb közegek által egyértelmüleg mind az államra mind a közönségre nézve károsnak, — egyátalán pedig gyakorlatilag czélszerütlennek s életképtelennek nyilvánittatott; —

2) ha van tudomása, szándékozik-e a végrehajtói intézménynek részben megváltoztatása czéljából egy törvényjavaslatot, még ez ülésszak alatt, a ház elé terjeszteni, s ez által e bajon akként segiteni, hogy a végrehajtók hatásköréből a kézbesitések elvonatván, azok ezentul, ugymint annak előtte, átalában és mindenhol, birósági hites szolgák s illetőleg a községi előljárók utján községi közegek által dijmentesen eszközöltessenek, annál is inkább, mivel szükség esetén a hites szolgák állandó fizetései vagy dijai a bélyegadónak a t. pénzügyminiszter ur által már különben is javaslatba hozott fölemelésében megfelelő fedezetet találhatnának, s igy ezen módozat által a pörlekedő felek, a már jelenleg is magas bélyegadó mellett nagyon terhes, a czélbavett fölemelés esetében pedig szinte elviselhetlen, boszantó és a törvénykezés jelen keretébe egyátalán beilleszthetlen dijfizetésektől megkiméltessenek.

Az igazságügyminiszter ezen interpellációra azon feleletet adta, hogy a törvényszékek elnökeit véleményadásra felhivandja, és ahozképest a szükséges javitások iránt gondoskodni fog.

E fölhivás, a hirlapokból nyert értesités szerint a miniszteri válasz után csakhamar meg is történt; hogy azonban a törvényszéki elnökök mit véleményeztek, s e vélemények alapján intézkedett é, s mennyiben az igen tisztelt igazságügyminiszter ur? — arról ez ideig hallgat az irás. Meg lehet ugyan, ott hevar valahol az igazságügyi államtitkár asztalfiókjában egy szép törvényjavaslat ez ügyben; napvilágot azonban mindez ideig azért nem láttatak vele, nehogy amaz ismeretes magyar példabeszédet alkalmazza reá a hazai jogászközönség adtál uramesőtdenincsköszönetbenne.

(Vége köv.)

Vidéki élet.

Szatmármegye, szept. hó.

Ritka megye volt az, a honnan oly rémséges hirek keringtek volna az uralkodó járzány dühöngéséről, mint Szatmármegyéből. És fájdalom, a hirek nem igen voltak nagyitottak.

Itt beszélnek a számok.

A megye 262 községéből a kolerajárvány 214 községbe látogatott el; beteg lett a járványban 16,354 személy; meggyógyult 11,157; meghalt 5088; e kimutatás szept. 20-ról szól, a mikor még 198 an maradtak ápolás alatt.

Most már itt a járvány megszüntnek mondható.

H.-Dorogh, szept. 29. 1873.

— Es is járvány. Pár hete, hogy városunkba megérkezett az adóekszekvens, kit nem a legszivesebb vendégnek tartunk, még bővebb világban is, hát még az ily mostoha időkben! De hogy is láthatnók szivesen, mikor kétféleképen exekvál, u. m. 1-ször szét a városban, 2-or, az ugynevezett Novella vendéglőben szállással, és a vendéglőben mulató vendégeket becsöditi saját szobájába ferblizni, még a székeket is ő hordja be személyesen, mikor ez megtörtént, személyenkint válogat a becsödült vendégek közül, a kikkel egész éjszaka ferblizhet.

Még nálunk az ily félrebuvó kártyázó helyek nincsenek betiltva.

Tóth József,
kereskedő.

A hivatalos lapból.

Rudolf koronaherczeg szerencsés születése emlékére gr. Karácsonyi Guidó által tett 105,000 frtnyi alapitvány folyó évi 5250 forintnyi kamatból az alapitó gróf javaslatához képest a magyar királyi belügyminiszterium részéről: 1. a magyarországi tanitó-egyletek szövetségének 400 frt, 2. a budai ének- és zeneakadémiának 250 frt, 3. a nagybecskereki kisdedóvoda- és nőegyletnek 500 frt, 4. a dentai róm. kath. iskolának 300 frt, 5. a magyaróvári királyi felső gazdasági tanintézet magyar segélyegyletének 500 frt, 6. az eperjesi tanulók tápintézetének 100 frt, 7. a sárospataki szépészeti muzeumnak 100 frt, 8. a hátszagi róm. kath. leányiskola segélyzésére 100 frt, 9. a Budapesten felállitandó ipar- és mümuzeum részére 1000 frt, 10. a temesvári gymnasiumban három jól tanuló ifjunak az 187¾ tanév végén egyenkint 100 forinttal leendő segélyzésére 300 frt, 11. a csókovai róm. kath. iskola segélyzésére 300 frt, 12. a dettai róm. kath. iskola segélyzésére 300 frt, 13 Schulcz István tanuló segélyzésére 100 frt, 14. „az isteni szeretet leányai társulata" czimü szerzetesnők által tartott „Mária" növelde részére 600 frt, 15. a budakrisztinavárosi szegények segélyzésére 300 frt, 16. özvegy Jankovics született Márfy Juliánna elaggott özvegy segélyzésére 100 frt, kiadandónak elrendeltetett; mi ezennel köztudomásra hozatik.

Szinházi szemle

Tegnap, (szept. 30.) Skribe és Legouvé 5 felvonásos szinmüvek, a „Tündérujjak" került szinre.

Az egybehangzó előadás kielégité a kevés számu közönséget. A főbb szereplők igyekezetökkel sikert arattak. Rónainé (Meneville marquisné) ez alkalommal is bebizonyitotta, hogy a társulatnak csakugyan szüksége van rá, átértett s átérzett játéka most is méltán érdemli meg a kitüntetést. Törökné (Helén) a grófné unokahugát a szokott kedvességgel személyesitette. Rónai Mari (Bertha), a hozzá kötött remények jogosultságát e szerepében is megerősité, otthoniasan játszott. Foltényiné Lesneven grófnét, Horváth V. a gróf fiát, Mándoki Tristánt, Együd a dadogó Richárdot kitünően személyesitették.

Általában drámai társulatunkról a legelismerőbben nyilatkozhatunk s elmondhatjuk, hogy az a város, mely legtöbbet áldoz a szinügyre, a legjobb vidéki drámatársulatot birja.

TÁRCZA.

SZÜLETÉS ÉS MÜVELTSÉG

Regény négy kötetben.

Irta **Schwartz Mária Zsófia.**

Negyedik rész.

(Folytatás)

Midőn Gabriella mind azok után, mik ma történtek, szobájába ment, a pamlagra veté magát, s arczát a vánkosba rejtve, keservesen sirt.

Minden ereje, minden büszkesége, minden bátorsága, melyet mutatott, eltünt. A legtulhajtottabb fáidalom hangján rebegé Ábrahám nevét, mintha vissza akerná őt hivni.

Sok idő telt el igy, azután felugrott a pamlagról, megfogá fejét s éles fájdalommal kiáltá:

— Ó anyám! anyám! miért nem nyughatom kebleden, s miért nem hallhatom megadásteljes szelid hangodat, jöj szerencsétlen gyermekedhez, kinek élete oly sötét, oly üres, oly sivár.

Kezei lehullottak fejéről s megváltozott hangon folytatá:

— Anyám! bocsáss meg gyermekednek! Sokat vétkeztem, hogy a fájdalom órájában panaszkodom. Isten küldi a gondokat, hogy a türelmet próbára tegye.

Ne háborgassuk imájában, hanem tünjünk el csendesen s észrevétlenül lépjünk be Ernfridhez.

A nyitott ablak párkányához támaszkodva állott Eldon gróf, s kibámult a sötétbe, mig az éles északi szél betolult a szobába.

Mély, gőgös elkeseredettséggel vegyült bánat látszott vonásainak kifejezésén.

Ugy tetszett, mintha a büszke fő ur daczos megvetéssel engedné a fájdalom tépő karmait bensejében müködni, mig gondolata egyik képet a másik után fordit el a multból, s végre a napi eseményeknél s a közte és Gabriella közt történt jelenetnél állapodik meg.

Az egyszerü értesités, melyet Friggának a Levitain családhoz való viszonyáról elmondott; a fesztelen mód, melylyel hajdani szegénységéről beszélt, s az előitéletmentesség, melyet a vallásos meggyőződésről nyilvánitott, visszhangzottak lelkében.

Ugy tetszett neki, mintha most is a sárga terem előszobájában állana, s hallgatódznék, mit beszélnek oda bent.

Mig lelke az emlékekkel foglalkozott, vonásai szelidebbek lettek, mintha a „szemtelen franczia nő" képe jóltevőleg hatna belsejére. —

Hirtelen vissza kapta fejét, gyorsan betette az ablakot, s megvető hangon mormogá:

— Mit foglalkozom én e nővel? Mi tendőm van vele?

Midőn másnap reggel összegyültek, Lilia is eljött, de semmi sem volt kevésbbé, mint szeretetre méltó. Legönfejübb kedvében volt, gyöngédtelen és barátságtalan mindenki iránt. Ernfrid udvarias kérdésére: mi baja, hogy ily rosz kedélyben van, heves elutasitó feleletet adott. Sirt azért, hogy Elvira előbb atyját köszöntötte, s türelmetlen lett, mivel a csokoládé meleg volt.

Minden mulattatási tárgyat, melyhez Arthur hozzá fogott, a gáncs kifejezésével szakitott félbe.

Röviden oly szeszélyes és kiállhatatlan volt, hogy Gabriella a nem helyeslés legerősebb kifejezésével nézett reá.

Gabriella azt inditványozta, hogy a grófné, miután oly roszul van, ne erőltesse meg magát, hanem keressen nyugalmat és csendet.

A hang, melyen ezt Gabriella előadta, csodálatosan hangzott a Lilia füleiben. Gabriellára nézett, ki szemét folytonosan a grófnére szegezte.

Lilia kiolvasta belőle, hogy viseletét Gabriella nagyon megrovandónak tartja, de most nem volt oly hangulatban, hogy Gabriella fölényt gyakorolhasson fölötte, és feleletül a lekötelező hangon mondott inditványra hevesen felkiáltott:

Ha nyugalomra lett volna szükségem, nem hagyom el szobámat, és biztositathatom önt Moulin kisasszony, hogy minden esetben jobban megtudom itélni, mi használ nekem. Szivélyesebb lett volna, ha részvétet mutat, minthogy a magányt tanácsolja. De rendesen igy van: ha beteg vagyok, nincs környezetemben senki, a ki szánalommal lenne szenvedéseim iránt. Mindnyájan igyekeznek kinaimat még roszabbá tenni.

Lilia sirt.

Először történt, hogy rosz kedve kitörését Gabriellának hallani kellett.

Ez minden jelenlévőt meglepett. Lilia eddig oly barátságosan bánt Gabriellával, hogy soha sem volt iránta kedvetlen.

E gyöngédtelen szavak alig lettek kimondva, mikor azokat már megbánta. Ha egyedül van Gabriellával, bizonyosan nyakába borul, bocsánatot kérni. Most még azon szándékát sem vihette ki, hogy valami szelidebbet mondjon hozzá, mert Ernfrid, a mint sirni kezdett, rögtön felállott s határozott hangon mondá:

— Add ide karodat Lilia! Sokkal betegebb vagy, minthogy tovább itt maradhass. Hadd vezesselek szobádba, és hivassak orvost.

Liliának ösztöne megsugta, hogy sokkal jobb lesz barátságtalan viseletének okát beteges állapotára háritani, különösen miután beteges hangulata most teljesen eltünt, s szivében boszankodott, hogy ily kifejezésekre hagyta magát ragadtatni.

Reszketett a gondolatától azon kemény és kiméletlen szavaknak, melyeket Ernfrid négyszem közt mondand, de mégis tanácsosabbnak tartotta karját elfogadni, és őt követni.

Midőn Ernfrid és Lilia a szobában voltak, amaz egy pamlaghoz vezette és hidegen mondá:

— Legyen oly jó grófné, ha szeszélye az egész világ ellen roszul hangolódik, szobájában maradni, ne tegyen minket gunytárgygyá.

Ezzel ott hagyá.

(Folyt. következik.)

— **Irodalom.** Toldy István ügyes tollu ifju irónk egy 28—30 ivre terjedő müre hirdet előfizetést 2 frttal. A mü czime: **A Jezsuiták Magyarországon és egyébütt.** Toldy neve ezen téren eléggé hangzatos, hogy vállalata hosszasabb ajánlgatásokra ne szoruljon.

Br. Eötvös J. utósó, V. befejezetlenül maradt regényét: „A család fénye" czimmel Duksz Adolf németre fordítá s egyszersmind mint mondják némi változtatással, de Eötvös modorát s czélzatát eltalálólag, be is végezi azt.

Abonyi Lajos (Márton Ferencz) a sükér által, melyet a fővárosban „A betyár kendője" által kivivott, ösztönöztetve, e napokban egy ujabb népszinmüvel lép fel, melynek czime: „A fejetlen barát." Mint halljuk e mü a palócz népéletet lesz visszatükrözendő.

Németország irodalmát e hó utósó felében csanem egy napon érzékeny csapás érte. Folyó hó 26 án Roderuh Benedix az ujabbkor egyike legtevékenyebb szinmüirója meghalt; 150 szinmünél többet szerzett s már 15 éves korában kezdte a tollat forgatni: hatvannégy éves korában befejezte meglehetősen nélkülöző életét. — Azt hittük, hogy a nélkülözésre csak a magyar iróknak van priviligiuma! — A második veszteség Mühlbach Louiza f. hó 27-én történt halála. Ez irónő is, mint Benedix, kiválóan termékeny volt, s tollát — forditás utján a magyar olvasó közönség is ismeri. Mühlbach-Mondt Klára: nem volt ugyan azon regényirók közzé sorolható, kik a kritikát minden tekintetben kiállják, de azon érdemet, hogy kitünő fantáziával birt, tőle senki sem vitathatja el. Tolla sokkal hálásabb volt iránta, mint a szinmüirással foglalkozó Benedixé; anyagi helyzete fényes volt; nem volt oka panaszkodni a német közönség ellen.

UJDONSÁGOK.

* **Városi közgyülés** tartatik holnap, mint okt. hó első csütörtökén; a tárgyak sorozatát már közöltük. Figyelmeztetjük erre a bizottsági tagokat.

* **A tiszántuli ref. egyházkerületi** közgyülés ma vette kezdetét Révész Bálint püspök s Dégenteld Imre gróf elnöklete alatt. Révész Bálint püspök a gyülést — ima előrebocsátásával — megkezdvén, felolvastatott a bereghi egyházmegye felterjesztése, miszerint Kovács János esperesül, s Kántor Sámuel segédgondnokul ujra megválasztattak. — Felolvastatott a kimutatás, miszerint — az eddig beérkezett adatok nyomán — igazoltatik, hogy az egyházkerületben 20,014 reformált vallásu egyén esett a kolera áldozatául. — Gelenczey Pál tanár lemondása egyelőre el nem fogadtatván, az elnökség megbizatott, hogy őt lemondása visszavételére hivja fel. — Egyébiránt — azt hiszszük, hogy a tanárválasztás holnap fog szőnyegre kerülni. — A konvent határozataira vonatkozólag átalában azon nézet foglal helyet, hogy konventnek intézkedési joga nincs; e jog csak az egyházak közvetlen választásai által megbizott képviselőkből álló **zsinatot** illeti. Annálfogva, a konvent egyes határozatai felett is ezen elvre alapitott határozatok hozattak; tehát a mint egyfelől az egyházkerület a többi egyházkerülettel fent kivánja tartani az érintkezést, másfelől egyházi főtanács jogosultságát el nem ismerheti. A tanácskozás a konventi jegyzőkönyv 22-ik pontjáig haladt ma délig. Délután 5 órakor folytattatott a gyülés.

* **Virilis hir.** A helybeli adóhivatal már elkészité a jövő évre a legtöbb adófizetők névsorát, s ez a főispáni hivatalnak már be is terjesztetett.

* **Meghivás.** (Debreczen város közönségéhez.) A debreczenvidéki kisdedóvók egylete Debreczenben a belvárosi óvodában, folyó hó okt. 4-kén délelőtt 9 órakor szakértekezletet tart, melyre Debreczen város érdeklett közönsége tisztelettel meghivatik. Debreczen, 1873. okt. 1. Ståhl Ede, a belvárosi óvoda vezetője, mint az értekezlet jegyzője.

* **A nőegylet** árvái részére különböző időben adományoztak: Molnár Gyögyné urhölgy egy zsák tiszta lisztet, — Szallár Ferenczné vál. tag egy véka tiszta buzát, — Örvényi Vilmosné vál. tag egy véka burgonyát és Bánki Istvánné öt font szalonnát és zsirt. Fogadják a t. adakozók köszönetemet. — Egyszersmind felkérem a jótékony adakozókat, hogy pénz, élelmiszer vagy bárminő adományaikat egyenesen hozzám küldeni sziveskedjenek Debreczen 1873. sept. 30. Komlósy Imréné alelnök.

* **Szinpadunkon** holnap, csütörtökön „Szuszi ur keservei" czimü vigjáték kerül szinre. Ajánljuk a közönség figyelmébe.

* **A méntelep** épületei már kezdenek emelkedni; a munka — mint halljuk — elég gyorsan foly; a kerités, mintegy 32 ölnyi, már kész. Most már tehát bizonyos, hogy csakugyan lesz méntelepünk.

* **Öngyilkosság.** A salétromlaktanyából kilencz nappal ezelőtt egy Guruczi nevü közös katona eltünt. — Azt hitték, hogy a „gyöngy élet" elől szökött meg. Azonban ma a laktanya mellett lévő kutban holt testét megtalálták. Erőszaknak nyomai nem látszanak rajta, s igy öngyilkos lehetett.

* **Hatvanezer rubel** kerestetik. Ennyivel szökött meg egy orosz postatiszt. A magyar belügyér közelebb értesité erről a debreczeni hatóságot. A szökevénynek most Oroszországból ütik bottal a nyomát.

* **Szintársulatunk tagjai.** Ime bemutatjuk olvasóinknak a debreczeni szintársulat tagjait. I. Nők: Dalnokiné, Horváthné, Hetényi Laura, Foltényiné, Lukácsiné, Mándokiné, Mindszenti Kornélia, Balázsi Ilka, Bagyola Emma, Rónainé, Rónai Mari, Törökné, Zöldiné. II. Férfiak: Bodorfi, Bogyó, Barátosi, Dalnoki, Dózsa, Együd, Foltényi, Horváth, Mándoki, Mustó, Philippovics, Rónai, Takács, Tóth Soma, Török, Zöldy. A férfi kart 13, a női kart 11 tag képezi. — Első karnagy Medgyesi Nándor, 2-ik karnagy Lusztig Károly. A zenekar 20 tagból áll. — Jó lélekkel elmondhatjuk, hogy ily erős szinésztársulat, kivált a drámát tekintve, az országban sehol sincs.

* **Ma léptek be,** számra mintegy 30 an az 1873/4-ki önkéntesek. A mult évi ek közzül Kardos László, Kepes József és Fisch Mór jó sikerrel a napokban tettek N.-Váradon tiszti vizsgát.

* **A külső vásár** már elég élénk; legalább a kereskedők elfoglalták helyeiket, s már csak pénzes vevők kellenek. Ritka jelenség, hogy még komédiások nem telepedtek meg odakint.

* **Iparjelentés** a lefolyt szept. hó folytán 8 érkezett kapitányságunkhoz, mint városi iparhatósághoz. Ezek közül engedélyt kért szatócsságra 2, könyvkereskedés, hangjegyárulás s kölcsönkönyvtár nyithatására 1, kárpitosságra 1, csizmadiaságra 2, ruharaktárra 1, téglavethetésre 1.

* **Panaszt vettünk** az iránt, hogy a járdát zsemle vagy gyümölcsárus azzonyok elfoglalják sok helyen; igy a többi közt a fűvészkert bejáratánál is. E jogos panaszra felhivjuk az utczai rendőrség figyelmét.

* **Betörés.** Tegnap reggel viradóra Laki Imre járás biró nagyváradutczai 2227 sz. a. házának utcza felőli napellenzőit ismeretlen tettesek vésővel fölfeszitették s a szobákból egy helyben állomásozó mérnöknek, ki e háznál lakó volt, mindenét elvitték. A mérnök ez idő szerint Nagy-Károlyban idős s ebből gyanitható, hogy a házzal ismeretségben állók vitték végbe a betörést.

* **Uj divat.** Hogy az idő már csakugyan őszre jár, az is bizonyitja, hogy a faburkolatot kezdik lopogatni; egy ember már rajta is kapatott a lopáson.

* **Kimutatás** az 1873. évi okt. 1-től 7-ig megállapitott fontonkinti husárakról. — Piaczutcza: Böszörményi István 1. szék 24 kr. 2. szék 24 kr. Balla Gábor 3. szék 24 kr. Szentessi István 4. szék 24 kr. Balog István 5. szék 24 kr. Nagy Mihály 6. szék 24 kr. Péntek István 7. szék 23 kr. Hatvanutcza: Hajdu Gábor 22 kr. Balsai Gábor (Alibánház) 22—23 kr. Kismesterutcza: Gyarmati János 23 kr. Péterfiau: Böszörményi István 23 kr. Faith János (636. sz. a.) 22 kr. Csapóu: Böszörményi István 23 kr. Ifj. Péntek István 7. sz. ház 24 kr. Bot Lajos 9. sz. 24 kr. Rácz János 6. sz. 24 kr. Rácz György 7. sz. ház 23 kr, Fehér Andrásháza 23 kr. Rózsatér: Boros László 6. sz. 23 kr. Szentessi István 11. sz. 24 kr. Czeglédu: Magyar Gábor 23 krajczár. Rácz György 23 krajczár. Telekiutcza: Faragó János Bodaház 24 krajczár. Szentannau: Szilágyi Gábor 24 kr. Nagyváradutcza 23 kr. Debreczen, 1873. okt. 1. Debreczen város kapitányi hivatala.

* **Szentannautczán,** ha a nap leszáll, a gazdátlan ebek ott rendszerint tanyát ütnek. — Egy mészárosnak három óriás kutyája is ott leskelődik rendesen, s nincs az a nap, melyen valakit meg ne támadnának, s az a hét, hogy a gazda ezek miatt ne volna bepanaszolva a kapitányságnál. Hiszszük, hogy az illető közegek ez irányban valahára rendet csinálnak nevezett helyen. Az ily ebeket vagy főbelövetni kell, vagy gázdájukat a legérzékenyebben büntetni akkor, ha éjjelre be nem zárja ebeit. (Beküldetett.)

* **Több gyanus ember** kereste fel már is városunkat, ezek is a vásárra jöttek; hanem bizony korán bekerültek a hüvösre.

* **Két izr. gyermeket** gázolt el tegnap Széchenyiutczán egy vidéki paraszt ember, ki szekerén buzát hozott a városba. El akart menekülni, de egyik lova összerogyott s igy a rendőrségnek sikerült őt kézrekeriteni. A két összetört gyermek ápolás alatt van.

* **A debreczeni ipar és kereskedelmi bank** pénztárforgalmi kimutatása 1873. szept. hóról. Bevétel. Pénzmaradvány aug. 31-ről 3599.85, visszafizetett váltók 151,002.40, visszafizetett előlegek 2935, kamatok 5047.73, betételek 22741. 31, sorsjegyrészlet 461.50, jutalék 173.41, érczpénz eladás 2575.58, értékpapir eladás 684.75, szelvény eladás 12.98, folyószámla 103347.91, nyomtatvány 7.50, előlegbélyeg 10.85, összesen 292,600 ft. 77. kr. Kiadás. Tiszti és szolga fizetés 660.84, leszámitolt váltók 138,000.40, leszámitolt előlegek 1630, kamatok 710.7, betétek visszafizetése 22084.51, sorsjegy részlet 61.47, üzleti költség 15.86, érczpénz vásárlás 1687.84, értékpapir vásárlás 3484.11, szelvény vásárlás 477.58, folyó számla 64058.13, osztalék 1872-re 27, szenvedő előleg 2700, felszerelés 43.20, épitkezés 66, jótékony adakozás 50, nyomtatványok 302.10, előleg bélyeg 10.85, pénzkészlet okt. 1-re 56530.81, összesen 292600 ft. 77 kr.

Fővárosi értesitő.

** A magyar király a budai várkert kiépitésére czivilistájából 360,000 frtot adományozott.

** Liszt Ferencz november 6-án fog a fővárosba érkezni. Előbb Rómába megy.

** Vasárnap óta a fővárosokban egyetlen egy kolera eset sem merült fel.

** A „Krach" ujabb áldozata, Galbacsi Simon, a dusgazdag de megbukott Galaivá Márton fia főbe lőtte magát. Atyjának bukása keserité el, s a pénzválság áldozatainak számát szaporitá ifju életével.

Belföldi hirek.

*** Szobon kaszinó van alakulóban.

*** A losonczi járás 3 községében kiütött a koleravész.

*** A belényesi törvényszéket föl akarják oszatni.

*** Eretnekek (?) Beksics Gyula, fehérmegyei áldozár s Rendek József m.-szigeti priarista pap kiléptek az egyházi rendből. —

*** A pécsi hitelintézetek kracchot készülnek mondani.

Délutáni posta.

— Zombor, szeptember 30-kán Bácsmegye mai közgyülése ez évben a legnépesebb és a haza érdekében lelkesült volt. — Legfontosabb tárgya a jövő évi költségvetés megbirálása és a Csajkás kerületben szándékolt izgató népgyülés betiltása volt. Ez utóbbi az alispáni jelentésből lelkesüléssel fogadtatott. E miatt Vojnovics interpellálta az alispánt, kinek válasza azonban teljesen helyeseltetett, valamint Schmausz országgyülési képviselő hazafias érzelmektől áthatott beszéde is szünni nem akaró éljenzés közt azt látszott bebizonyitani, hogy az interpellálón tul nem volt haza ellenes tag. Az alispánnak és a csajkás kerület két szolgabirájának erélyeségükért elismerés szavaztatott.

— **Gyászhir.** Francziaországban a köztársaság helyébe legközelébb kikiáltják a császárságot. A pártok egyesülése e czélból, bizonyos!

KÖZGAZDASÁG.

— Debreczen, szept. 30. Ma ugy, mint a tegnapi piaczunk behozatala — a kenyérnek valót illetőleg — jóval csekélyebb volt a mult hetinél; az uj tengeri behozatala nagy volt. E körülmény azt eredményezte, hogy a kenyérnekvalók ára szilárdult; ellenben az uj tengeri nem annyira volt kapós, mint a szük termésnél fogva, várni lehetett, sőt ugylátszik, mind a hizlalók, mind a kereskedők a tengeri vételét elhanyagolják, valószinüleg a pénzhiány nyomása miatt. Az árak igy álltak: Tiszta buza jobbféle 12.20—13.20 kr, czekélyebb 11.40—12 ft, kétszeres 8.60—10 ft, rozs 8.20—9 ft, árpa 4.30—60 kr, zab 2.60—80 kr, uj tengeri csős, zsákja 1.40—60 kr, köble szemül 4.80—5.20 kr, kőles 6.50—80 kr, zsák kolompér 1.20—30 kr, 100 fej káposzta szép sulyos 3—4.50 kr, kisebb 2—3 forint.

A „Debreczen"
eredeti
MAGÁNTÁVIRATA.

— **Kecskemét, okt. I. Az „egyesült baloldali párt" 48-as lobogó alatt, Horváth Györgyöt, a „Kecskemét" szerkesztőjét 652 szavazattal, a jobboldali jelölt Szeles József 350 szavazata ellenében nagy lelkesedéssel országgyülési képviselővé választotta.**

Nyilttér.

Nyilatkozat.

Alantirt terményeimet a „Tisza" biztositó- és jelzálogbanknál tüz ellen biztositván és kárt szenvedvén — a nevezett bank győri vezérügynöksége káromat teljes megelégedésemre azonnal felvette és kifizette; — miért midőn köszönetemet nyilvánitanám, emlitett bankot a biztositó közönségnek ajánlani kedves kötelességemnek tartom.

Kelt Vanyolán, Veszprémmegyében 1873. szeptemberhó 15-én.

Szeglet András,

Előttünk:
Nagy János, biró. 575.
Szabó János, esküdt.

Berger Henrik

(Széchenyiutcza 1771. szám alatt.)
jutányosan ajánlja az ispotálytemplom melletti faraktárában mindég készletben tartott különféle minőségü és áru **száraz fiatal**

tüzi-fáját

magyar ölbe rakva, vagy **egy- és kétöles boglyába felvágva** is; ugy szintén jó tölgyből készült mindennemü

haszon-fáját

u. m. deszkát, négyszegfát, lépcsőt saránczot hengert sat.

Megrendeléseket elfogad a tulajdonos saját üzleti helyiségén, és a faraktár felügyelője a helyszinén.

585 2—12

Felelős szerkesztő s kiadótulajdonos:
OLÁH KÁROLY.
Főmunkatárs:
SZATMÁRI KÁROLY.

HIRDETÉSEK.

Gazdag választék:
Karton ingek
Creton ingek
Len ingek
Oxford ingek
szinesek.
Rumburgi ingek,
Chiffon ingek,
Magyar és német
LÁBRAVALÓK,
Vidéki rendelmények, utánvétel mellett gyorsan eszközöltetnek.

Őszi öltönyök
12—22 frtig

A
férfi divatterem
Czeglédutcza 2. sz. a.
Ajánlja
a n. é. közönségnek
következő czikkeket:

Felső kabátok és köpenyek
(Haveloek) 13—17 frtig.

Gazdag választék:
Selyem és nemez
KALAPOK,
Legujabb divatu
Nyakkendők,
Gallérok és kézelők
Valódi franczia
keztyük,
Illatszerek,
Mindennemü
utieszközök.
520

Zongoratanitásra

ajánlkozik a szinház 2-od karnagya Lusztig Károly; a midőn erről a t. közönséget értesiti, kéri a tisztelt szülőket vagy megbizottjukat, hogy e tárgyban értekezés végett a szinháznál megkeresni, vagy őt magukhoz meghivatni méltóztassanak.

595 1—2

Teleltetési értesités.

Alulirott, Szabolcsmegyei Beszterecz községi birtokos, — Nyiregyházhoz két órányi távolságban — jó, egészséges takarmányra és legelőre 600—800 darab birkát, vagy e helyett 150 drb szarvas marhát teleltetésre, legjobb ellátás és felügyelet igérete mellett elvállal. E tárgybani bővebb értekezés végett, akár személyesen, akár levél által az érdeklett jószágtulajdonosok sziveskedjenek Nyir-Bogdányba apám Krámer Ignáczhoz fordulni.

Krámer Albert.

587 1—3

Little Wanzer

legczélszerübbnek bizonyult
kettős tüzött-öltésü amerikai kézi varrógépek,
melyek kézzel vagy lábbal egyiránt hajthatók.

E gépek nagyszerü szerkezetöknél fogva igen könnyen kezelhetők, s meghibázásnak kitéve nincsenek. Czélszerüségöket bizonyitja az is: hogy N.-Brittaniában 50,000 darabnál több vétetett meg családi használatra.

A közoktatásügyi bizottság Irlandban „Little Wanzer" gépét legjobbnak nyilvánitván, 7000 iskoláiban választotta tanitási varrógépül.

Wanzer R. M. és társa,
kizárólagos szab. gyárosok Hamilton, Ontarió-Canada
AMERIKÁBAN.

446 13—

Debreczen és környéke részére a „Little-Wanzer" nevü varrógépek eladását **Jermy Kálmán** ur vette át, ki is használati-utasitással irásban vagy szóval, készséggel és ingyen szolgál.

Árudája: Debreczenben, főpiacz Csanak-féle házban.

Árverési hirdetmény.

A debreczeni kir. törvényszéknek 1365/1873. V. sz. a. kelt árverést rendelő végzése folytán ezennel közhirré tétetik, miszerint Linczer Vilmos s többek részére Kohn Vilmostól le, illetve felül foglalt férfi öltönyök, posztó s gyapju kelmék, és házi butorok f. é. október hó 2-ik napján, d. e. 9 órakor a piaczon, Nánássyféle házban megtartandó árverésen azonnali készpénz fizetés mellett el fognak adatni.

Debreczen, 1873. szept. 28.

Kovács József,
kir. végrehajtó.

594 1—

Árverési hirdetés.

A Récsey László és neje csődtömegéhez tartozó szarvas marhák és lovak, folyó évi október 6-án, s a mennyiben szükséges lenne a következő napon, a debreczeni külső baromvásártéren el fognak árvereltetni.

Mely árverésre a venni kivánókat ezennel meghivom.

Debreczen, 1873. szept. 20.

Udvarhelyi Károly,
ideiglenes csődtömeggondnok.

571 4—6

Száraz tengeri csuhajt

bármily nagy mennyiségben hozzám szállitva, mázsáját 1 forintjával átveszem, főpiaczon

Mayer Ferencz
bőrkereskedő.

563 5—6

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. törvényszék f. é. szeptember 22. 13364. v. sz. a. kelt végzése következtében Pájer József javára Ammer Antal ellen 600 ft követelés végett elrendelt biztositási végrehajtás folytán birói lag lefoglalt 2240 ft 40 krra becsült üveg és porczellán áruk kész ablakok s más áruczikkek eladandók, melyeknek piaczutczán Ammer Antal üveges boltjában leendő eszközlésére határidőül f. évi október hó 9-ik napjának délelőtti 9 órája s azt követő napokra tüzetett ki; melyhez a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az emlitett áruczikkek emez árverésen szükség esetében becsáron is alól, készpénz fizetés mellett, eladatni fognak.

Kelt Debreczenben 1873 szeptember 26.

Vetéssy Mihály
bir. végrehajtó.

590 2—3

Bérbe adó kaszálló birtok.

Belső guton 74½ uj bogjás, azaz 225 és fél hold kaszálló, melynek több mint kétharmada fekete homok föld, a rajta levő két szobát, konyhát, kamarát tartalmazó cserép fedelü lak és több rendbeli gazdagsági épületekkel, f. évi oct. 1 től kezdődő több évekre — kedvező feltételek mellett — bérbe kiadó vagy alkalmilag elisadó. Értekezhetni iránta havanutcza 1095 sz. a. tulajdonos Tamássy Károlylyal.

564. 3—3

Debreczen, 1873. Nyom. a rész. társ. könyvnyomdájában.